

EUROPOS KOMISIJOS ATSAKYMAI

Į EUROPOS AUDITO RŪMŲ PASTABAS SPECIALIOJOJE ATASKAITOJE

Duomenų naudojimas bendroje žemės ūkio politikoje. Politikai vertinti neišnaudotos didžiųjų duomenų galimybės

Turinys

I. BENDRASIS KOMISIJOS ATSAKYMŲ ĮVADAS.....	2
II. KOMISIJOS ATSAKYMAI Į PAGRINDINES AUDITO RŪMŲ PASTABAS.....	3
1. Duomenimis grindžiama bendra žemės ūkio politika.....	3
2. Nepaisant kelių duomenų spragų, Komisija turi pakankamai žinių, kad galėtų atlikti poveikio vertinimą ir pasiūlyti tikslus atitinkančias politikos priemones.....	3
3. Ūkių apskaitos duomenų tinklas – vienas iš pagrindinių duomenų išteklių.....	4
4. Nuo tyrimų iki privačių jutiklių duomenų.....	4
5. Audito Rūmai mano, kad vienos priegigos prie duomenų vietos siūlymas yra gera praktika.....	4
III. KOMISIJOS ATSAKYMAI Į AUDITO RŪMŲ REKOMENDACIJAS.....	5
1. 1 rekomendacija. Sukurti neagreguotų iš IAKS gaunamų duomenų naudojimo sistemą.....	5
2. 2 rekomendacija. Daugiau išnaudoti ir plėtoti politikos poreikius atitinkančius duomenų šaltinius.....	5

Šiame dokumente pateikiami Europos Komisijos atsakymai į Europos Audito Rūmų pastabas specialiojoje ataskaitoje pagal [Finansinio reglamento 259 straipsnį](#), kurie turi būti paskelbti kartu su specialiaja ataskaita.

I. BENDRASIS KOMISIJOS ATSAKYMŲ ĮVADAS

Komisija yra sukaupusi didelį kiekį bendros žemės ūkio politikos (BŽŪP) formavimo, stebėsenos ir vertinimo duomenų. Ši informacija sukaupta anksčiau ir dabar dedant pastangas rinkti ir naudoti įvairius duomenis įvairiuose (BŽŪP) ciklo etapuose: analizės, politikos koncepcijos kūrimo, alternatyvių politikos galimybių poveikio vertinimo, politikos įgyvendinimo ir susijusios stebėsenos, audito ir vertinimo, bet ir kitose srityse, pavyzdžiui, tarptautinių derybų, komunikacijos, išteklių valdymo ir kt.

Ilgainiui besikeičiant BŽŪP politikos tikslams, taip pat keitėsi duomenų poreikiai – jie išaugo apimdami kitus aspektus, pvz., agrarinės aplinkosaugos kintamuosius, išmetamuosius teršalus, bioenergią ir t. t. Šie gausūs duomenys kasdien naudojami Žemės ūkio ir kaimo plėtros generaliniame direktorate (Žemės ūkio ir kaimo plėtros GD) ir visoje Komisijoje, tačiau plačiau naudojami atliekant poveikio vertinimus. Naujausias būsimos BŽŪP poveikio vertinimas buvo pagrįstas precedento neturintiu duomenų kiekiu, studijomis ir kitais tyrimais, vertinimais, modeliavimo priemonėmis ir pažangiomis metodikomis, sudarančiais sąlygas rinkti kiekybinius ir kokybinius duomenis, reitinguoti galimybes ir kt., taip pat visa apimančiu ir išsamiu tarpžinybiniu darbu, kuriame daugiau nei metus dalyvavo dešimtys kolegų iš Žemės ūkio ir kaimo plėtros generalinio direktorato ir visos Komisijos. Komisija ėmėsi įvairių iniciatyvų, kad geriau panaudotų esamus duomenis ir palengvintų valstybių narių dalijimąsi duomenimis.

Europos Audito Rūmų ataskaitoje dėl didžiųjų duomenų naudojimo pripažįstama, kad Komisija yra sukaupusi daug duomenų, ir tiriama, ar Komisija tinkamai juos naudoja. Ši ataskaita yra sveikintina dėl jos aktualumo ir savalaikiškumo, kai dėl skaitmeninių technologijų pažangos gaunamas eksponentiškai didėjantis duomenų kiekis. Komisija sutinka su Audito Rūmų raginimu geriau panaudoti valstybių narių turimus neagreguotus duomenis ir rinkti bei integruoti juos ir kitus duomenis iš naujų duomenų šaltinių, kad būtų pašalintos kai kurios likusios duomenų spragos. Komisija taip pat toliau stengsis pašalinti kliūtis, trukdančias dalytis duomenimis ir juos integruoti, kurdama pakaitinius rodiklius ir modeliavimo metodus.

Dėl didelio duomenų kiekio, atitinkamų priemonių ir metodikų bei patyrusių ir kvalifikuotų pareigūnų Komisija galėjo įvertinti plataus masto politikos veiksmingumą ir, atlikdama išsamų poveikio vertinimą, pašalinti trūkumus bei parengti įrodymais pagrįstus politikos pasiūlymus.

Kaip ir visoms įmonėms ir institucijoms, tikrasis pagrindinis uždavinys ateinančiais metais bus užtikrinti geresnę prieigą prie didžiųjų duomenų, sukurtų dėl duomenų / skaitmeninės revoliucijos, kai prie daiktų interneto prijungta daugybė įrenginių ir jutiklių, ir geresnį tų duomenų naudojimą. Komisija daug investuoja į teisės aktų sistemą (pvz., duomenų aktą, duomenų valdymo aktą, dirbtinio intelekto aktą ir kt.), tikslinius tyrimus ir finansinę paramą reikalingoms infrastruktūroms sukurti.

Komisija visiškai pritaria šiai rekomendacijai.

Audito Rūmams atlikus auditą, kai kuriose pagrindinėse srityse buvo padaryta tolesnė pažanga:

- Pagal strategiją „Nuo ūkio iki stalo“ sparčiai vyksta darbas, susijęs su perėjimu nuo Ūkio apskaitos duomenų tinklo (ŪADT) prie Ūkio tvarumo duomenų tinklo (ŪTDT). Suaktyvėjo informacijos mainai su valstybėmis narėmis ir Komisijai tvirtinti rengiamas naujojo ŪTDT pagrindinio teisės akto projektas.
- Su integruota administravimo ir kontrolės sistema (IAKS) susiję įgyvendinimo ir deleguotieji aktai jau beveik baigti rengti ir netrukus bus pateikti tvirtinti balsuojant arba priimti. Jie apima informaciją apie naują žemės ūkio plotų stebėjimo sistemą.

- Įgyvendinimo reglamento dėl stebėsenos ir vertinimo duomenų projektas buvo aptartas su valstybėmis narėmis komitetuose ir ekspertų grupėse, o jį priimti planuojama 2022 m. viduryje.

II. KOMISIJOS ATSAKYMAI Į PAGRINDINES AUDITO RŪMŲ PASTABAS

1. Duomenimis grindžiama bendra žemės ūkio politika

Ataskaitoje pripažįstama, kad *Komisija yra sukaupusi didelį kiekį BŽŪP formavimo, stebėsenos ir vertinimo duomenų*¹. Šie duomenys yra ankstesnių ir dabartinių pastangų rinkti įvairius duomenis, kuriuos ji plačiai naudojo įvairiuose Bendrosios žemės ūkio politikos ciklo etapuose, rezultatas. Besikeičiant BŽŪP politikos tikslams siekiant spręsti per pastaruosius 60 metų kylančias problemas (pvz., apsirūpinimo maistu saugumo, maisto saugos, aplinkos, klimato ir kt.) ir tenkinti piliečių lūkesčius, duomenų poreikiai taip pat kito ir plėtėsi apimdami kitus aspektus, pvz., agrarinės aplinkosaugos kintamuosius, išmetamuosius teršalus, bioenerziją ir kt.

2. Nepaisant kelių duomenų spragų, Komisija turi pakankamai žinių, kad galėtų atlikti poveikio vertinimą ir pasiūlyti tikslus atitinkančias politikos priemones

Nors Audito Rūmų ataskaitoje pripažįstama, kad Komisija yra sukaupusi didelį kiekį BŽŪP formavimo, stebėsenos ir vertinimo duomenų, joje taip pat minimos kelios tobulintinos sritys. Komisija pritaria šiam vertinimui ir, nors, kaip teigiama ataskaitoje, ji yra sukaupusi didelį kiekį svarbių duomenų, vis tiek nuolat stengėsi skirti dėmesio kelioms sritims, kuriose duomenis gauti sunkiau:

- skatindama valstybes nares rinkti šiuos duomenis,
- bendrai finansuodama statistikos rinkimą (pvz., pasitelkiant Ūkių apskaitos duomenų tinklą (ŪADT), Ūkių struktūros tyrimus ir (arba) Integruotus ūkių tyrimus (FSS/IFS), žemės dangos ir žemės naudojimo statistinius tyrimus (LUCAS)),
- pirkdama duomenų rinkinius,
- skirdama išteklius, kad būtų galima lengviau dalytis valstybių narių duomenimis,
- pritaikydama mokslinių tyrimų ir inovacijų veiksmus ir
- naudodama pakaitinius rodiklius bei modeliavimo priemones.

Tarp nustatytų duomenų spragų Audito Rūmai nurodo namų ūkių pajamas, t. y. tai, kad Komisija nerenka išsamių duomenų, susijusių su kitais ūkininkų namų ūkių pajamų šaltiniais. Atsakydama į Audito Rūmų pastabas naujausiose specialiosiose ataskaitose², Komisija turėjo galimybę nurodyti, jos nuomone, nepalankią sąnaudų ir naudos analizę, susijusią su šiuo konkrečiu duomenų rinkimu, ir didelį valstybių narių pasipriešinimą raginimui rinkti šią informaciją.

¹ Žr. Audito Rūmų ataskaitos 16–21 dalis.

² Pavyzdžiui, SR 01/2016 ir SR 10/2018.

Todėl Komisija mano, kad dėl didelio sukauptų svarbių duomenų kiekio (ir darbo siekiant pašalinti keletą likusių spragų) Komisija gali turėti pakankamai žinių, kad galėtų atlikti poveikio vertinimą ir pasiūlyti tikslią atitinkančias politikos kryptis.

3. Ūkių apskaitos duomenų tinklas – vienas iš pagrindinių duomenų išteklių

ŪADT – Ūkio apskaitos duomenų tinklas – yra vienas iš pagrindinių Žemės ūkio ir kaimo plėtros generalinio direktorato duomenų išteklių ir IT sistemų. Šis vienas iš svarbiausių Žemės ūkio ir kaimo plėtros generalinio direktorato duomenų rinkinių, kuriame kaupiami individualūs duomenys, yra plačiai naudojamas ir būtinas įvairiuose politikos ciklo etapuose (poveikio vertinimo, politikos įgyvendinimo, vertinimo). Perėjimas prie ŪTDT – ūkių tvarumo duomenų tinklo – yra esminis pokytis Žemės ūkio ir kaimo plėtros generalinio direktorato duomenų prieinamumo srityje, skirtas svarbių duomenų apie aplinkos ir socialinius tvarumo aspektus spragoms užpildyti. ŪTDT taip pat apims bendrą modernizavimą, gerinant dalijimąsi duomenimis ir taip pat naudojant surinktą informaciją tam, kad būtų galima teikti patarimus ir lyginamąją analizę ūkininkams.

4. Nuo tyrimų iki privačių jutiklių duomenų

Naujos technologijos leidžia sukurti precedento neturintį duomenų kiekį naudojant jutiklius ir kitus daiktų interneto įrenginius. Pasinaudojant svarbiausiais iš šių duomenų ir juos taikant gali būti padaryta pažanga siekiant užpildyti esamas duomenų spragas ir galbūt pakeisti sudėtingus ir brangius dabartinius tyrimus. Per pastaruosius dvejus metus Komisija priėmė pasiūlymus dėl teisėkūros procedūra priimamų aktų duomenų valdymo ir dalijimosi jais srityje (pvz., Duomenų valdymo akta, Duomenų akta), siekdama išnaudoti nepanaudotas šių didžiųjų duomenų galimybes. Bet kokia pažanga siekiant gauti prieigą prie šių naujų duomenų šaltinių nėra savaiminė, jai užtikrinti reikės sukurti paskatas, infrastruktūrą ir abipusiškai naudingus sprendimus.

2019 m. Komisija pasiūlė programos „Europos horizontas“ galimą partnerystę „Duomenų žemės ūkis“, siekdama susieti viešuosius ir privačius interesus naudojant, pakartotinai naudojant žemės ūkio duomenis ir gaunant iš jų naudą bei priimančias duomenimis pagrįstas sprendimus.

Be to, Komisija rengia bendras duomenų erdves, įskaitant žemės ūkio sritį, siekdama sukurti saugią ir patikimą duomenų erdvę, kurioje žemės ūkio sektorius galėtų skaidriai dalytis duomenimis ir jais naudotis, kad padidėtų jo ekonominis ir aplinkosauginis veiksmingumas. Pagrindinis šios duomenų erdvės tikslas – tarnauti privatiems subjektams (pvz., ne tik ūkininkams, technikos gamintojams, bet ir sėklų įmonėms, draudikams, bankams ir kt.) ir platesnei skaitmeninei ekonomikai, kad būtų kuriamos naujos paslaugos; tam tikri duomenys taip pat galėtų būti naudingi formuojant politiką. Neseniai Komisija paskelbė kvietimą teikti koordinavimo ir paramos veiksmų (CSA) pasiūlymus, kuriuose bus nagrinėjamos būsimos duomenų erdvės įtraukiant suinteresuotąsias šalis ir valstybes nares diegimo galimybės ir konceptualūs metodai. Tikimasi, kad CSA rezultatai bus pasiekti 2024 m.

5. Audito Rūmai mano, kad vienos prieigos prie duomenų vietos siūlymas yra gera praktika

Komisija palankiai vertina Audito Rūmų pateiktą teigiamą laimėjimų įvertinimą, kalbant apie užtikrinimą, kad plačiajai visuomenei būtų prieinami gausūs duomenys per Žemės ūkio ir kaimo plėtros generalinio direktorato Žemės ūkio maisto produktų duomenų portalą³. Pastangas rinkti ir naudoti svarbius duomenis, taip pat pasitelkiant pažangius metodus, pvz., didelius agroekonominis

³ <https://agridata.ec.europa.eu/extensions/DataPortal/home.html>

modelius, papildo pastangos siekti, kad svarbiausi duomenys būtų prieinami visuomenei. Tai atliekama naudojant aiškias vizualizacijas ir vartotojams patogias sąsajas, skirtas duomenims atsisiųsti, taip pat užtikrinant įrenginių tarpusavio sąveikos pajėgumus ir prieigą per mobiliuosius telefonus ir (arba) planšetinius kompiuterius.

III. KOMISIJOS ATSAKYMAI Į AUDITO RŪMŲ REKOMENDACIJAS

1. 1 rekomendacija. Sukurti neagreguotų iš IAKS gaunamų duomenų naudojimo sistemą

Komisija pritaria 1 rekomendacijai ir toliau dirbs kurdama teisinę, techninę ir administracinę dalijimosi iš IAKS ir valstybių narių kitų duomenų šaltinių gaunamais duomenimis (ne tik tais, kuriuos Komisija gaus rengdama metines veiksmingumo ataskaitas) ir jų pakartotinio naudojimo sistemą. Šie duomenys bus naudingi stebint ir vertinant politiką.

Tikslinė įgyvendinimo data: 2024 m.

2. 2 rekomendacija. Daugiau išnaudoti ir plėtoti politikos poreikius atitinkančius duomenų šaltinius

a) daugiau išnaudoti esamus duomenų šaltinius, apsvarstyti galimybę naudoti naujus duomenų šaltinius arba derinti jau esamus šaltinius

Komisija nuolat stengiasi pakartotinai panaudoti esamą duomenų rinkinį, surinktą kitiems tikslams. Todėl Komisija sutinka su 2 rekomendacijos a punktu – labiau naudotis esamais duomenų šaltiniais (pvz., administraciniais duomenimis ir statistinių tyrimų duomenimis bei „Copernicus“ duomenimis), apsvarstyti galimybę naudoti naujus duomenų šaltinius arba derinti jau esamus šaltinius.

b) išnagrinėti galimybę naudoti pakaitinius rodiklius arba netiesioginius duomenų šaltinius, kai tiesioginiais duomenų šaltiniais naudotis pagrindiniams rodikliams arba aspektams įvertinti neįmanoma

Komisija pritaria 2 rekomendacijos b punktui ir toliau dirbs rengdama pažangesnes metodikas, kad būtų galima nustatyti tinkamus pakaitinius rodiklius ir kitus metodus.

c) įvertinti galimybę didesniu mastu naudotis ūkių technikos duomenimis

Komisija pritaria 2 rekomendacijos c punktui – įvertinti galimybę didesniu mastu naudotis ūkių technikos duomenimis. Komisija toliau dirbs siekdama nagrinėti ir naudoti turimus ūkių technikos duomenis kurdama duomenų rinkimo priemones.

Tikslinė įgyvendinimo data: 2025 m.